

Lapsiasiavaltuutetun ja Valteri-koulu Onervan nuorten tapaaminen

Aika: perjantai 26.3.21 klo 8:30–12:00

Paikka: Valteri-koulu Onerva, Jyväskylä

Paikalla: 17 yläkouluikäistä nuorta kahdessa ryhmässä, lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen (etäyhteydellä), ylitarkastaja Katja Mettinen, erikoistutkija Anton Schalin.

Lapsiasiavaltuutettu tapasi erityisen tuen piirissä olevia yläkouluikäisiä nuoria Valteri-koulu Onervassa Jyväskylässä maaliskuussa 2021. Tapaamisessa kuultiin nuorten ajatuksia yhdenvertaisuudesta ja siitä, miten sitä voitaisiin paremmin edistää. Tapaamiseen osallistui 17 nuorta kahdessa erässä.

Tapaamisessa keskusteltiin yhdenvertaisuudesta etenkin arjessa ja ihmissuhteissa. Nuorille yhdenvertaisuus merkitsi mm. seuraavia asioita: saa olla sellaisten kavereiden kanssa kuin haluaa ja pukeutua miten tahtoo, saa tehdä sitä mistä tykkää, sananvapaus on tärkeä arvo, eikä henkilökohtaisilla ominaisuuksilla kuten kulttuurilla, ihonvärillä, temperamentilla tai seksuaalisella suuntautumisella ole väliä, vaan kaikki ovat yhtä arvokkaita.

Nuorilla oli paljon erilaisia harrastuksia ja kiinnostuksen kohteita musiikista liikuntaan ja pelaamisesta mopoihin. Se, että kaikki ihmiset ovat erilaisia, tarkoitti nuorille muun muassa erilaisia mielenkiinnon kohteita, kulttuureita, ihonvärejä ja tapoja kommunikoida. Erilaisuus merkitsi nuorille vaihtelua ja rikkautta – olisi tylsää, jos kaikki olisivat samanlaisia ja tykkäisivät samoista asioista. Toimintarajoitteet näyttäytyivät keskusteluissa ihmisten luonnollisina ominaisuuksina, ja esimerkiksi erilaisista kommunikaation tavoista keskusteltiin käytännön tasolla: viittomakielisen ystävä oli opetellut viittomaan, ja nuoret kertoivat, miten jokainen voi yksinkertaisella elekielellä viestiä sanattomasti.

Keskustelussa käsiteltiin myös kiusaamisen kokemuksia. Muutama tapaamiseen osallistunut nuori kertoi kokeneensa kiusaamista peruskoulun aikana. Kiusaamiskokemukset vaihtelivat ajoittaisesta nälvimisestä pitkäkestoiseen kiusaamiseen ja sosiaaliseen eristämiseen.

Kiusaamista tapahtui luokassa ja välitunnilla, mutta nuoret kertoivat myös netissä tapahtuvasta häirinnästä.

Kiusaamiskokemuksia yhdisti, että ne olivat tapahtuneet nuorten edellisissä kouluissa. Sen sijaan nykyistä koulua kiitettiin hyvästä ilmapiiristä, eikä siellä kiusaamista ole nuorten mukaan esiintynyt. Koulussa on pienet ryhmäkoot ja nuorille riittävästi opettajia ja ohjaajia, ja kiusaamiseen puututaan hanakasti. Nuorten mukaan erilaisuuteen ei tässä koulussa kiinnitetä sen kummemmin huomiota, koska kaikilla koulun oppilailla on jokin erityispiirre, mikä myös yhdistää heitä.

Positiivinen ilmapiiri ja yhteisöllisyys muodostuivat nuorten mukaan pienistä asioista: toisten tervehtimisestä, mukaan ottamisesta ja kuulumisten kysymisestä. Nämä ovat yksinkertaisia ja kaikille mahdollisia eleitä, mutta niiden vaikutus kanssaihminen hyvinvointiin on merkittävä. Nuoret kuitenkin peräänkuuluttivat, että hyvä yhteishenki koulussa ja vapaa-ajalla ei voi olla vain nuorten itsensä vastuulla, vaan siitä huolehtiminen on ensisijaisesti aikuisten velvollisuus.